

ФРОТИРКА-КОМПАНИ АД Делчево

ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ

**за годината што завршува на 31 декември 2022 година и
Извештај на независните ревизори**

Април, 2023, Куманово

СОДРЖИНА

	Страна
Извештај на независните ревизори	1-4
Извештај за финансиска состојба	5
Извештај за сеопфатна добивка	6
Извештај за промените во главнина	7
Извештај за паричните текови	8
Белешки кон финансиските извештаи	9-36

ДОДАТОЦИ

Годишен извештај за работење на Друштвото во 2022 год.
Годишна сметка за 2022 год на ФРОТИРКА - КОМПАНИ АД
Скопје

ИЗВЕШТАЈ НА НЕЗАВИСНИТЕ РЕВИЗОРИ**До акционерите на ФРОТИРКА-КОМПАНИ АД Делчево**

Извршивме ревизија на приложените финансиските извештаи (стр.3 до 36) на ФРОТИРКА-КОМПАНИ АД Делчево (во понатамошниот текст “Друштвото”), што се состојат од Извештај за сеопфатна добивка, Извештај за финансиска состојба на 31 декември 2022 година, Извештај за промените во главнината, Извештај за паричните текови и Прегледот на значајни сметководствени политики и останати белешки кон финансиските извештаи.

Одговорност на раководството за финансиските извештаи

Раководството е одговорно за подготвувањето и објективното презентирање на финансиските извештаи во согласност со сметководствените стандарди прифатени во Република Северна Македонија, како и за воспоставување на таква внатрешна контрола која Раководството утврдува дека е неопходна за да овозможи изготвување на финансиските извештаи кои не содржат материјално погрешни прикажувања како резултат на измама или грешка, избирање и примена на соодветни сметководствени политики, како и правење на сметководствени проценки кои што се разумни во дадените околности.

Одговорност на ревизорот

Наша одговорност е да изразиме мислење за овие финансиски извештаи врз основа на нашата ревизија. Ние ја извршивме нашата ревизија во согласност со Законот за ревизија на Република Северна Македонија и ревизорски стандарди кои се во примена во Република Северна Македонија. Овие стандарди бараат да ги почитуваме етичките барања, да ја планираме и извршиме ревизијата на начин кој ќе ни овозможи да добиеме разумно уверување дека финансиските извештаи се ослободени од материјално погрешно прикажување.

Ревизијата вклучува спроведување на постапки за прибавување на ревизорски докази за износите и обелоденувањата во финансиските извештаи. Избраните постапки зависат од расудувањето на ревизорот, вклучувајќи ја и проценката на ризиците од значајно погрешно прикажување во финансиските извештаи, настанато како резултат на измама или грешка. При проценувањето на овие ризици, ревизорот ја разгледува интерната контрола релевантна за подготвувањето и објективното презентирање на финансиските извештаи на Друштвото со цел дизајнирање на ревизорски постапки коишто се соодветни на околностите, но не за цел на изразување на мислење за ефективност на интерната контрола на Друштвото. Ревизијата исто така вклучува и оценка за соодветноста на користените сметководствени политики и на разумноста на сметководствените проценки направени од страна на раководството, како и оценка на сèкупното презентирање на финансиските извештаи.

Веруваме дека ревизорските докази кои што ги имаме прибавено се достатни и соодветни за да обезбедат основа за нашето ревизорско мислење.

(продолжува)

ИЗВЕШТАЈ НА НЕЗАВИСНИТЕ РЕВИЗОРИ

До акционерите на ФРОТИРКА-КОМПАНИ АД Делчево
(продолжение)

Основа за мислење со резерва

Врз основа на спроведените испитувања на портфолиото на побарувањата од купувачите, утврдивме дека, со состојба на 31 декември 2022 година изнесува 15.849 илјади денари (белешка 9), Друштвото нема направено проценка на надоместливост иако категоријата доспеели побарувања, вклучува побарувања во износ од 3.613 илјади Денари, кои се постари од една и повеќе години. Од овие побарувања 1.870 илјади денари се постари над 3 и повеќе години и за нив Друштвото има поведено судски постапки со неизвесен исход за нивна наплата. (Белешка 24)

Друштвото нема признаено во своите финансиски извештаи со состојба на и за годината што заврши на 31 декември 2022 соодветно резервирање поради оштетување на погоре споменатите побарувања. Следствено, ние не бевме во состојба да стекнеме разумно уверување во однос на соодветноста и доволноста на евидентираниот износ на резервирањето поради оштетување.

Мислење со резерва

Според наше мислење, освен за ефектите од прашњата дискутирани во поглавјето Основа за мислење со резерва финансиските извештаи на Друштвото ја прикажуваат реално и објективно, во сите материјални аспекти, финансиската состојба на ден 31 декември 2022 година на **ФРОТИРКА - КОМПАНИ АД ДЕЛЧЕВО** како и неговата финансиска успешност, паричните текови и промените во главнината за годината што завршува тогаш, изготвени во согласност со сметководствени стандарди прифатени во Република Северна Македонија.

Извештај за други правни и регулативни барања

Менаџментот на Друштвото е исто така одговорен за подготвување на годишниот извештај за работење на Друштвото за 2022 година во согласност со член 384 од Законот за трговски друштва. Наша одговорност во согласност со Законот за ревизија е да известиме дали Годишниот извештај за работата е конзистентен со годишна сметка и финансиски извештаи за годината што завршува на 31 декември 2022 година. Нашата работа во однос на годишниот извештај за работата е извршена во согласност со МСР 720, како и во согласност со барањата на член 34, став 1, точка (д) од Законот за Ревизија и е ограничена за известување дали историските финансиски информации прикажани во годишниот извештај за работата се конзистентни со годишната сметка на ревидираните финансиски извештаи. Годишниот извештај за работата е конзистентен, од сите материјални аспекти, со годишната сметка и ревидираните финансиски извештаи на Друштвото ФРОТИРКА-КОМПАНИ АД Делчево за годината која завршува на 31 декември 2022 година.

Ревизија Андоновски ТП**Ката Андоновска**
Овластен ревизор
ДиректорКуманово
27. 04.2023 год.**Ката Андоновска**
Овластен ревизор

ИЗВЕШТАЈ ЗА ФИНАНСИСКА СОСТОЈБА
На 31 декември 2022
(во илјади Денари)

	<u>Белешка</u>	<u>2022</u>	<u>2021</u>
СРЕДСТВА			
<i>Долгорочни средства</i>			
Недвижности, постројки и опрема	3.1;7	124.556	130.348
Нематеријални средства	3.2;7.1	38	-
Аванси за набавка на основни средства		-	4.414
Вкупно долгорочни средства		124.594	134.762
<i>Тековни средства</i>			
Парични средства и еквиваленти на парични средства	3.7;8	30.495	3.015
Побарувања од купувачи и останати краткорочни побарувања	3.8; 3.9;9	20.368	29.845
Залихи	3.10;10	154.279	159.099
Однапред платени трошоци за идни периоди		-	-
Вкупно тековни средства		205.142	191.959
ВКУПНО СРЕДСТВА		329.736	326.721
СОПСТВЕНИЧКА ГЛАВНИНА			
Основна главнина (Уплатен капитал)	3.11;11	196.352	196.352
Резерви	3.11;11	14.992	13.267
Акумулирана добивка	3.11;11	13.103	13.103
Добивка за финансиската година	3.11;11	691	1.725
Вкупна сопственичка главнина		225.138	224.447
ОБВРСКИ			
<i>Долгорочни обврски</i>			
Долгорочни кредити	3.12;12	54.134	27.400
Долгорочна обврска за одложени даноци	12.1	-	1.518
		54.134	28.918
<i>Тековни обврски</i>			
Обврски кон добавувачи и останати тековни обврски	3.13;13	25.060	28.752
Обврски по краткорочни кредити	3.12;14	25.404	44.604
Вкупно тековни обврски		50.464	73.356
ВКУПНО ОБВРСКИ		104.598	102.274
ВКУПНО ОБВРСКИ И СОПСТВЕНИЧКА ГЛАВНИНА		329.736	326.721

Белешките кон финансиските извештаи се интегрален дел
од овие финансиски извештаи.

Овие финансиски извештаи се одобрени од раководството на Друштво и се потпишани во негово име од

Извршен директор
Г-дин Дејан Станков

ИЗВЕШТАЈ ЗА СЕОПФАТНА ДОБИВКА
За Година што завршува на 31 декември 2022
(во илјади Денари)

	<u>Белешка</u>	<u>2022</u>	<u>2021</u>
Приходи			
Приходи од продажба	3.15;15	154.939	157.451
Останати оперативни приходи	3.15;16	8.324	9.665
Вкупни оперативни приходи		163.263	167.116
Трошоци			
Ефекти од почетни и крајни залихи	17	13.981	26.529
Набавна вредност на продадени стоки	17.1	1.394	718
Потрошени материјали енергија и ситен инвентар	3.16;18	74.248	57.752
Транспортни и други услуги	3.16;19	6.058	7.199
Трошоци за амортизација	3.1;7	11.319	12.307
Трошоци за вработени	3.18;20	46.522	48.296
Други трошоци од оперативно работење	3.16;21	7.159	9.465
Вкупно оперативни трошоци		160.681	162.266
Добивка од оперативно работење		2.582	4.850
Нето приходи/финансиски трошоци	22	(1.723)	(2.552)
Добивка пред оданочување		859	2.298
Данок на добивка	3.20;23	(168)	(573)
Нето добивка за година		691	1.725
Останата сеопфатна добивка пред оданочување			
Данок на добивка на останата сеопфатана добивка (10%)			
Нето сеопфатна останата добивка		691	1.725
Сеопфатана добивка		691	1.725

Белешките кон финансиските извештаи се интегрален дел од овие финансиски извештаи.

ИЗВЕШТАЈ ЗА ПРОМЕНИТЕ ВО ГЛАВНИНАТА
Година што завршува на 31 декември 2022

	Основна Главнина	Законска резерва	Реинвестирана добивка	Останати резерви	Акумулирана добивка	ВКУПНО
На 1 јануари 2021	196.893	2.457	1.668	8.601	13.103	224.447
Нето добивка/загуба за годината	-	-	-	-	1.725	1.725
Зголемување на законска резерва	-	-	-	-	-	-
Усогласување на основна главнина	(541)	-	-	541	-	-
На 31 декември 2021	196.352	2.457	1.668	9.142	14.828	224.447
Нето добивка загуба за годината	-	-	-	-	691	691
Останати резерви-реинвест.	-	-	1.725	-	(1.725)	-
Исплатена дивиденда	-	-	-	-	-	-
На 31 декември 2022	196.352	2.457	3.393	9.142	13.794	225.138

*Белешките кон финансиските извештаи
претставуваат составен дел на овие финансиски извештаи.*

ИЗВЕШТАЈ ЗА ПАРИЧНИТЕ ТЕКОВИ
Година што завршува на 31 декември 2022
(Во илјади денари)

Позиција	2022	2021
А) Готовински текови од деловни активности	18.332	36.327
Добивка /загуба по оданочувањето	691	1.725
Амортизација	11.319	12.307
Намалување(зголемување) на залихи	4.820	28.160
Побарувањата од купувачите и останати краткорочни побарувања	11.213	(9.772)
Одложени трошоци за идни периоди	(1.735)	(27)
Обврски спрема добавувачи и останати краткорочни обврски	(5.800)	889
Одложени приходи за идни периоди	(2.176)	3.045
Б) Готовински текови од инвестициони активности	(1.151)	(10.100)
Директни набавки на материјални и нематеријални средства	(1.151)	(5.686)
Продажба-пренос на основни средства	-	-
Дадени аванси за нематеријални средства	-	(4.414)
В) Готовински текови од финансиски активности	10.299	(24.825)
Исплата на дивиденда	-	-
Зголемување (намалување) на долгорочни кредити	32.181	(5.142)
Зголемување(намалување) на краткорочни кредити	(21.892)	(19.683)
Зголемување (намалување) на парични средства	27.480	1.402
Парични средства на почетокот на годината	3.015	1.613
Парични средства на крајот на годината	30.495	3.015

*Белешките кон финансиските извештаи
 претставуваат составен дел на овие финансиски извештаи.*

1 . ОПШТИ ИНФОРМАЦИИ ЗА ДРУШТВОТО

Акционерско Друштво за производство и промет со фротир производи ФРОТИРКА-КОМПАНИ АД Делчево (во натамошниот текст “Друштвото,”) е основано на 28 декември 1999 година и запишано во Трговскиот регистар при Централен регистар на Република Северна Македонија како акционерско друштво.

Седиште на Друштвото е во Делчево на улица Индустриска број 21.

Приоритетна дејност на Друштвото е 13.92 Производство на готови текстилни производи освен облека. Евидентирани се дејности и во надворешниот трговски промет.

Просечен број на вработени со 31 декември 2022 година изнесува 118 (2021; 141).

Управувањето и раководењето на Друштвото е регулирано со Статутот на ФРОТИРКА КОМПАНИ АД Делчево. Согласно одредбите на Статутот, Друштвото има едностепен систем на управување и тоа:

- а) Собрание на акционери и
- б) Одбор на Директори

Одборот на Директори го сочинуваат извршни и неизвршни членови. За овластено лице на Друштвото е именуван Дејан Стнков – Извршен член на Одбор на Директори-Координатор.

Име и презиме	Извршни/ неизвршни директори во ОД
Дејан Станков	Извршен член на Одбор на директори Координатор
Асен Димчов	Неизвршен член во Одбор на директори-Претседател на Одбор на директори
Борис Манчевски	Неизвршен член во Одбор на директори
Стојне Станков	Неизвршен член во Одбор на директори

Акционерски капитал

Согласно изводот од сметката, односно Акционерската книга на ФРОТИРКА-КОМПАНИ АД Делчево која се води при Централниот депозитар за хартии од вредност на Република Северна Македонија, Друштвото има издадено вкупно 63.495 обични акции во сопственост на 19 иматели од кои 14 иматели се правни лица и 5 иматели се физички лица. Вредноста на издадените акции е како што е прикажано во табелата.

Вид на хартии од вредност	Број на обични акции	Номинална вредност во ЕУР	Вкупен износ во ЕУР	Вкупен износ во денари
обични акции во износ од	63.495	51,13	3.246.499,35 EUR	196.352.362 денари

**2. ОСНОВА ЗА СОСТАВУВАЊЕ И ПРЕЗЕНТИРАЊЕ
НА ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ****Основа за подготовка и презентација за финансиските извештаи**

Друштвото ја води својата сметководствена евиденција и ги подготвува своите финансиски извештаи во согласност со одредбите 469, став 3 од Законот за Трговски друштва на Република Северна Македонија (Сл.весник на Р.М. бр.28/04.....61/2022) и Правилникот за водење сметководство (Сл.весник на Р.С.М. 159/2009, 164/2010 и 107/2011). Според овој Правилник, Друштвото ги подготвува своите финансиски извештаи во согласност со Меѓународните стандарди за финансиско известување (МСФИ) вклучувајќи ги и Толкувањата на постојниот комитет за толкување (ПКТ) и Толкувања на Комитетот за толкување на меѓународното финансиско известување утврдени од одборот за меѓународни сметководствени стандарди (КТМФИ) издадени од 1 јануари 2009 година.

Овие сметководствени политики се прикажани подолу во Извештајот. Истите се конзистентно применети во презентираниите периоди, освен ако не е поинку објаснето.

Финансиските извештаи на Друштвото се прикажани во илјади македонски денари. Денарот претставува официјална валута на известување во Република Северна Македонија.

Онаму каде што е потребно, споредбените податоци се прилагодени и усогласени со цел да одговараат на извршената презентација во тековната година.

2.2 Основни сметководствени методи

Финансиските извештаи се изготвени со примена на принципот на пресметковна основа во сметководството, според кој принцип, ефектите на трансакциите и другите настани се признаваат кога ќе настанат (а не кога ќе се примаат или платат пари или парични еквиваленти).

2.3 Користење на проценки и расудувања

При подготвување на финансиските извештаи Друштвото применува одредени сметководствени проценки. Одредени ставки во финансиските извештаи кои не можат прецизно да се измерат се проценуваат. Процесот на проценување вклучува расудувања засновани на последните расположливи информации.

Проценки се употребуваат при проценување на корисниот век на употреба на средствата, објективната вредност на побарувањата, односно нивната наплатливост.

Во текот на периодите одредени проценки можат да се ревидираат доколку се случат промени во врска со околностите на кои била заснована проценката или како резултат на нови информации, поголемо искуство или последователни случувања.

Ефектите од промените во сметководствените проценки се вклучуваат во утврдување на нето добивка или загубата во периодот на промената или во идните периоди доколку промената влијае на истите.

2.4 Континуитет во работењето

Финансиските извештаи се изготвени врз основа на претпоставката на континуитет на работењето, односно дека Друштвото ќе продолжи да работи во догледна иднина. Друштвото нема намера ниту потреба да го ликвидира или материјално да го ограничи опсегот на своето работење. Коефициент на обрт на залиха е во рамки на индустријата во која припаѓа Друштвото.

Задолженоста а со тоа и зависноста од деловните банки е намалена на 30,73% во споредба со 42,01% од претходната година.

Менаџмент на компанијата е убеден дека ќе биде во можност да ги финансира деловните активности во текот на 2022 година преку интерно генерирани паричните текови и управување на кредитните услови со главните добавувачи. Друштвото ги извршува своите активности и ги исполнува обврските кон трети страни кои што достасуваат, не должи кон државата и успешно ги исплатува обврските кон вработените без намалување на своите активности.

**2. ОСНОВА ЗА СОСТАВУВАЊЕ И ПРЕЗЕНТИРАЊЕ
НА ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ (ПРОДОЛЖУВА)****2.4 Континуитет во работењето (продолжува)**

Овие финансиски извештаи се подготвени врз основа на претпоставка за неограничен континуитет во деловното работење на Друштвото односно дека средствата и обврските на Друштвото ќе можат да бидат реализирани во нормалниот тек на деловните активности на Друштвото. Менаџментот на друштвото ги потврди своите намери и планови за подобрување на финансиската состојба на друштвото во блиска иднина.

Акционерите на Друштвото исто така имаат намера да продолжат со поддршка на Друштвото во неограничена иднина. Сепак, способноста на Друштвото да продолжи со своите деловни активности во неограничен континуитет ќе зависи пред се од можноста за изнаоѓање на континуирани извори на финансирање.

Овие финансиски извештаи не ги земаат во предвид корекциите и рекласификациите на евидентираниите износи на средствата и обврските кои што би биле неопходни доколку Друштвото не би продолжило со своите деловни активности во неограничена иднина

2.5 Споредбени показатели

Финансиските извештаи за годината што завршува на 31.12.2021 година се ревидирани.

Основните сметководствени политики применети при составување на финансиските извештаи на Друштвото за годината што завршува на 31 декември 2022 година се изнесени во резимето на значајните сметководствени политики наведени во текстот од оваа белешка.

3. ЗНАЧАЈНИ СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ**3.1 Недвижности, постројки и опрема**

Недвижностите, постројките и опремата се евидентираат по набавна вредност од датумот на набавка. Трошоците за редовно одржување и поправки на недвижностите, постројките и опремата се евидентираат на товар на деловните трошоци во моментот на нивното настанување. Амортизацијата се пресметува врз основа на праволиниска метода, со примена на пропишани стапки, превземени од Уредбата за начинот на пресметка на амортизацијата односно отпис на вредноста на материјалните и нематеријалните средства и Номенклатурата за средства и групата на која и припаѓаат. Амортизацијата претставува систематска распределба на амортизирачкиот износ за време на корисниот век на употреба на средството. Недвижностите, постројките и опремата се амортизираат поединечно, се до нивниот целосен отпис. На инвестициите во тек се до моментот на ставање во употреба не се пресметува амортизација.

Во продолжение се дадени годишни стапки за амортизација, превземени од Номенклатурата, применети на некои позначајни ставки на недвижности, постројки и опрема на Друштвото.

	2022	2021
Згради	2.5%	2.5%
Мебел и деловен инвентар	20%	20%
Компјутери	25%	25%
Деловен инвентар	10%	10%
Транспортни средства	25%	25%

3.2 Нематеријални средства

Едно средство се признава за нематеријално кога е сигурно дека субјектот го поседува истото, може да го идентификува и кое нема физичка содржина. Почетно мерење на едно нематеријално средство е според набавната вредност што ја сочинуваат трошоците за негово стекнување, а тоа се износот на исплатените парични средства или еквиваленти на парични средства во моментот на неговото стекнување.

3.3 Оштетувања на нефинансиски средства

Средствата подложни на амортизација се проверуваат од можни оштетувања секогаш кога одредени настани или промени укажуваат дека евидентираните износ на средствата не може да се надомести. Кога евидентираните износ на средството е повисок од неговиот проценет надоместлив износ, тој веднаш се отпишува до неговиот надоместлив износ. Надоместливиот износ претставува повисокиот износ помеѓу нето продажната цена и употребната вредност на средствата. Загубите од оштетување, кои ја претставуваат разликата помеѓу сегашната вредност и надоместливата вредност на материјалните и нематеријалните средства, се искажуваат во Извештајот за сеопфатна добивка согласно МСС 36 Оштетувања на средствата.

Оштетените нефинансиски средства се оценуваат на секој извештаен датум за да се утврдат можните надоместувања и оштетувања.

3.4 Вложувања во подружници

Стекнувањето на подружници се евидентира според методот на набавна вредност намалено за обезвреднување, при што трошокот за стекнувањето претставува објективна вредност на дадените средства, издадените влогови или превземените обврски на датумот на стекнувањето, вклучително и непосредните расходи направени за целите на стекнувањето. Последователно, вложувањето во подружниците се евидентира по нивната набавна вредност намалена за евентуалното обезвреднување. Друштвото нема вложување во подружници.

3. ЗНАЧАЈНИ СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ – (ПРОДОЛЖУВА)

3.5 Известување по сегменти

Деловен сегмент претставува група на средства и деловни активности за обезбедување на производи и услуги, кои се подложни на ризици различни од оние кај други деловни сегменти. Географскиот сегмент пак обезбедува производи и услуги во рамки на одредено економско опкружување подложно на ризици различни од оние кај другите географски сегменти.

3.6 Финансиски средства

Друштвото ги класифицира своите финансиски средства во следните категории: финансиски средства по објективна вредност преку добивки и загуби, кредити и побарувања и финансиски средства расположливи за продажба. Класификацијата зависи од целите за набавка на финансиските средства. Раководството ги класифицира финансиските средства во моментот на нивното првично признавање.

Финансиски средства по објективна вредност преку добивки и загуби

Финансиските средства по објективна вредност преку добивки и загуби се финансиски средства наменети за тргување. Едно финансиско средство се класифицира како средство наменето за тргување доколку се стекнува со цел да се продаде во краток рок. Средствата во оваа категорија се класифицираат како тековни средства. Друштвото нема средства класифицирани во оваа категорија на датумот на извештајот за финансиска состојба.

Кредити и побарувања

Кредитите и побарувањата се не-деривативни финансиски средства со фиксни или детерминирани плаќања кои не котираат на активен пазар. Тие се вклучени во тековните средства, освен за оние кои доспеваат во период подолг од 12 месеци од датумот на извештајот за финансиска состојба. Кредитите и побарувањата на Друштвото на датумот на извештајот за финансиска состојба се состојат од побарувања од купувачи и останати побарувања како и парични средства и еквиваленти.

Финансиски средства расположливи за продажба

Финансиски средства расположливи за продажба се не-деривативи, кои се класифицирани во оваа категорија или пак не се класифицирани во било која од останатите категории. Тие се вклучуваат во не-тековните средства освен доколку Раководството има намера да го отуѓи вложувањето во рок од 12 месеци од датумот на издавање на Извештајот за финансиска состојба. Друштвото нема средства класифицирани во оваа категорија.

Признавање и мерење на финансиските средства

Набавките и продажбите на финансиските средства се евидентираат на датумот на трансакцијата – датумот на кој што Друштвото има обврска да го купи или продаде средството.

Сите финансиски средства кои не се евидентираат по објективна вредност преку добивки и загуби почетно се признаваат според објективната вредност зголемена за трошоците на трансакциите.

Финансиските средства по објективна вредност преку добивки и загуби почетно се признаваат според нивната објективна вредност, при што трошоците на трансакциите се признаваат во Извештајот за сеопфатна добивка. Финансиските средства престануваат да се признаваат по истекот на правата за примање на паричните текови од финансиските средства или по нивното пренесување, а Друштвото ги пренело значително сите ризици и користи од сопственоста.

3. ЗНАЧАЈНИ СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ – (ПРОДОЛЖУВА)

3.6

Финансиски средства (продолжува)*Последователно мерење*

Финансиските средства расположливи за продажба и финансиските средства по објективна вредност преку добивки и загуби последователно се евидентирани по нивната објективна вредност. Кредитите и побарувањата се евидентирани по амортизирана набавна вредност со употреба на методот на ефективна камата.

Добивките и загубите од промената на објективната вредност на средствата по објективна вредност преку добивки и загуби се вклучуваат во Извештајот за сеопфатна добивка како останати нето добивки / (загуби) во периодот кога настануваат. Промените на објективната вредност на монетарните и не-монетарните вложувања класифицирани како расположливи за продажба се признаваат во капиталот.

Кога вложувањата класифицирани како расположливи за продажба се продаваат или се оштетени, акумулираната корекција на објективната вредност признаена во капиталот се вклучува во Извештајот за сеопфатна добивка како добивка / (загуба) од вложувања.

Каматите на вложувањата во хартии од вредност расположливи за продажба се пресметуваат со употреба на методата на ефективна камата и се признаваат во Извештајот за сеопфатна добивка како дел од останатите приходи. Дивидендите на вложувањата во инструменти на капиталот расположливи за продажба се признаваат во Извештајот за сеопфатна добивка како дел од останатите приходи и кога Друштвото има воспоставено право на прилив од дивиденди.

Објективните вредности на котираните вложувања се базираат на тековните цени на котација. Доколку пазарот за некое финансиско средство не е активен (и за некотирани хартии од вредност), Друштвото утврдува објективна вредност по пат на употреба на техники на проценка.

Оштетување на финансиски средства

На секој датум на Извештајот за финансиска состојба, Друштвото проценува дали постои објективен доказ за оштетување на едно финансиско средство или група на финансиски средства. Кај вложувањата расположливи за продажба, значителното или пролонгирано опаѓање на објективната вредност на финансиското средство под неговата набавна вредност претставува индикатор дека средството е оштетено.

Доколку постои таков доказ за финансиските средства расположливи за продажба, кумулативната загуба – измерена како разлика меѓу набавната вредност и тековната објективна вредност, намалена за загубата поради оштетување на тоа финансиско средство претходно признаена во Извештајот за финансиска состојба, се отстранува од капиталот и се признава во Извештајот за сеопфатна добивка. Загубите поради оштетување признаени во Извештајот за сеопфатна добивка за вложувањата во инструменти на капиталот не се надоместуваат преку Извештајот за сеопфатна добивка. Тестирањето за оштетување на побарувањата од купувачите е објаснето во продолжение на Белешката 3.8.

3.7 Пари и парични еквиваленти

Парични средства се состојат од паричните средства во готово во благајната, денарските средства на жиро сметките на Друштвото кои се водат кај деловните банки искажани според нивната номинална вредност, како и останати високо ликвидни вложувања со иницијална доспеаност до три месеци или помалку кои се моментално конвертибилни во познати парични износи и се изложени на незначаен ризик од промена на вредноста.

3.3 ЗНАЧАЈНИ СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ – (ПРОДОЛЖУВА

3.8 Побарувања од купувачи и останати побарувања

Побарувањата од купувачи иницијално се признаваат по нивната објективна вредност и последователно се измерени според нивната амортизирана набавна вредност со употреба на методот на ефективна каматна стапка, нето од резервирањето поради оштетување. Резервирање поради оштетување се пресметува кога постои објективен доказ дека Друштвото нема да може да ги наплати сите побарувања според нивните оригинални услови на плаќање.

Значителни финансиски потешкотии на должникот, веројатноста за стечај или финансиско реорганизирање како и пролонгирање или неможност за плаќање претставуваат индикатори дека побарувањата од купувачи се оштетени.

Износот на резервирањето претставува разлика помеѓу евидентирираниот износ на средството и сегашната вредност на проценетите идни парични текови дисконтирани со примена на изворната ефективна каматна стапка. Средствата со краткорочно доспевање не се дисконтираат.

Евидентирираниот износ на средството се намалува преку употребата на сметка за резервирање поради оштетување, со истовремено признавање на соодветниот расход поради оштетување во Извештајот за сеопфатна добивка. Во случај на ненаплатливост на побарувањето истото се отпишува наспроти неговото резервирање. Последователната наплата на претходно отпишаните износи се признава како тековна добивка во Извештајот за сеопфатна добивка

3.9 Активни временски разграничувања

Однапред платените трошоци за идни периоди се искажуваат како активни временски разграничувања, а се пресметуваат во трошоци на периодот за кој се однесуваат.

Приходите кои се пресметани во корист на тековниот период, а немаат елементи за да се искажат како побарување, се искажуваат како активни временски разграничувања.

3.10 Залихи

Залихите на Друштвото се состојат претежно од залихи на готови производи, недовршено производство, значителен дел на сировини и материјали, незначителен дел на резервни делови и трговска стока. Залихите на сировините и материјали, како и залихите на трговската стока се искажуваат по набавна вредност, односно залихите се вреднуваат по метод на набавни цени. Набавната вредност се состои од набавна цена, неповратни даноци, трошоци за превоз и други трошоци кои настанале во врска со набавката.

Залихите на трговска стока се искажуваат по набавна вредност, односно по нето реализациона вредност, во зависност од тоа која е пониска.

Залихите на материјали се искажуваат по набавна цена, заедно со трошоците направени при нивната набавка (царина, даноци, шпедитерски трошоци, транспортни трошоци). Потрошокот се врши според методот на просечни цени.

Ситниот инвентар, амбалажата и автогумите се отпишуваат 100% со ставање во употреба.

Залихите на недовршено производство и готовите производи се водат по плански цени со што на крај на пресметковниот период се искажуваат во висина на производните трошоци кои се пониски од нето реализационите цени.

Застарени залихи

Застарените залихи се отпишуваат по пат на исправка на вредноста до нето реализационата вредност, врз основа на проценка на менаџерскиот тим за потенцијални оштетувања на вредноста на залихите, или доколку станале во целост или делумно оштетени.

3.11 Капитал

Основна главнина

Основната главнина се признава во висина на номиналната вредност на запишаниот и уплатени капитал. Основната главнина на Друштвото ФРОТИРКА-КОМПАНИ АД Делчево евидентирана во книговодството на Друштвото не е усогласена со акционерскиот капитал запишан во Ц.Р.М.

3. ЗНАЧАЈНИ СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ – (ПРОДОЛЖУВА)**3.11 Капитал (продолжува)*****Задолжителна резерва***

Друштвото има задолжителна резерва, како општ резервен фонд, која се формира по пат на зафаќање на 5% од нето добивката. Издвојувањето се врши сè до моментот додека резервата не достигне износ кој е еднаков на една десетина од основната главнина, односно до моментот кога резервите ќе го достигнат износот кој го утврдуваат акционерите на Друштвото.

До достигнување на законскиот минимум, оваа резерва може да се користи само за покривање на загуба, а кога ќе го надмине предвидениот минимум, вишокот може да се користи, по претходно донесена одлука на собрание на акционери, и за дополнување на износот утврден за исплата на дивиденди.

3.12 Обврски по кредити и други позајмици

Обврските по кредити се евидентирани на основа на нето добиените средства од деловните банки, намалени за трошоците на трансакцијата. Трошоците за позајмување се признаваат во Извештајот за сеопфатната добивка во период за кој се однесуваат. Последователно обврските по кредити се вреднуваат според амортизирана набавна вредност врз основа на ефективна каматна стапка.

Обврските по кредити се класифицираат како краткорочни доколку се очекува да бидат подмирени во нормалниот деловен циклус на работење на Друштвото, односно доколку доспеваат во период не подолг од 12 месеци од денот на Извештајот за финансиската состојба. Сите останати обврски по кредити се класифицираат како долгорочни.

3.13 Обврски кон добавувачи

Обврски кон добавувачите се прикажани како нето вредности, а се проценети по нивна номинална вредност. Неизмирени обврски спрема добавувачите се отпишуваат по основ на застареност и врз основа на одлука донесена од раководството. Износите на отпишани обврски се признаваат како останати приходи во Извештајот за сеопфатна добивка.

3.14 Пасивни временски разграничувања

На товар на пресметковниот период се пресметуваат и трошоци за кои не постојат соодветни сметководствени исправи за да можат да се признаат како обврска, а за кои со сигурност може да се утврди дека се однесуваат на тековниот пресметковен период.

Приходите за кои нема услови за признавање во тековниот пресметковен период, се одложуваат преку временски разграничувања за идни периоди.

3.15 Политика на признавање на приходи

Приходи од продажба на производи се признаваат во Извештајот за сеопфатната добивка кога значајни ризици и користи од сопственоста се пренесени на купувачот и не постои значајна неизвесност за наплата и можно враќање на производите.

Цените на стоките, производите и услугите на Друштвото во најголем дел се слободно формираат според понудата и побарувачката на пазарот.

Приходи од продажба на производи и стоки

Приходот од продажба на производи и стоки се признава во моментот на испорака до корисникот, кога корисникот ги прифаќа стоките, а наплатливоста на поврзаните побарувања е разумно обезбедена.

Приходи од обезбедување на услуги

Приходот од обезбедување на услуги се евидентира според степенот на завршување кога истиот може со сигурност да биде измерен. Степенот на завршување се одредува врз основа на проверка на извршената работа.

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ

31 декември 2022

3. ЗНАЧАЈНИ СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ – (ПРОДОЛЖУВА)**3.15 Политика на признавање на приходи (Продолжува)***Приход од наемнини*

Приходот од наемнини, намален за евентуално признаените дисконти, се евидентира во периодот на настанување во согласност со суштината на договорот.

Приходи од камата

Приходот од камата се евидентира пропорционално на времето што го рефлектира ефективниот принос на средствата.

Приходи од дивиденди

Приходот од дивиденди се признава кога ќе се обезбеди правото за примање на исплата.

3.16 Политика на признавање на расходи

Расходите произлегуваат од основната дејност на Друштвото настанати од трговија на големо и мало со производи од фротир, се признаваат доколку е веројатно дека Друштвото има сегашна обврска и истата може веродостојно да се измери.

Расходите од камати се признаваат во Извештајот за сеопфатна добивка за периодот за кој се однесуваат, независно дали се платени или не.

3.17 Трансакции во странска валута

Трансакциите настанати во странска валута се искажуваат во денари со примена на официјалните курсеви на Народна Банка на Република Северна Македонија кои важат на денот на трансакцијата. Средствата и обврските деноминирани во странска валута се искажуваат со примена на официјални курсеви кои важат на денот на составувањето на Извештајот на финансиската состојба.

Нето позитивни и негативни курсни разлики, кои произлегуваат од конверзија на износите искажани во странска валута, се вклучуваат во Извештајот за сеопфатна добивка во периодот на настанување.

Официјалните девизни курсеви користени при искажувањето на билансните позиции деноминирани во странска валута, на 31 декември 2022 и 2021 се следните:

В а л у т а	31 декември 2022	Во денари 31 декември 2021
ЕУР	61,4932	61,6270
УСД	57,6535	54,3736

3.18 Користи на вработените

Друштвото учествува во пензискиот фонд со уплатување на определени придонеси утврдени со домашната легислатива. Придонесите, кои зависат од висината на платите, се уплатуваат во Фондот за пензиско и инвалидско осигурување на Република Северна Македонија.

Сите краткорочни користи на вработените се признаваат како расход и обврска во висина на недисконтираниот износ на користи.

Друштвото исто исплаќа двократен износ од просечно исплатена нето плата во Република Северна Македонија како отпремнина во случај на заминување во старосна пензија. Друштвото нема резервирано средства за ваквите отпремнини, бидејќи смета дека истите нема да имаат значаен ефект врз финансиските извештаи.

3. ЗНАЧАЈНИ СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ – (ПРОДОЛЖУВА)**3.19 Наеми**

Друштвото признава постоење на договор за наем врз основа на суштината на договор во зависност од тоа дали исполнувањето на договорот зависи од употребата на специфичното средство или средства или договорот пренесува право за употреба на средството

Друштвото како закупец

Финансиски наем е тековен закуп на средство кој на Друштвото суштински му ги пренесува ризиците и бенифициите поврзани за сопственоста на предметот на наем. Закупените средства се капитализираат во моментот на отпочнувањето на наемот по нивната објективна вредност или ако е пониска, тогаш по сегашната вредност на минималните наем плаќања. Наем плаќањата се распределени помеѓу финансиските давачки и намалувањето на наем обврските со цел а се постигне константна каматна стапка за останатиот износ на обврската. Финансиските давачки се наплаќаат директно од приходот. Капитализираните средства за наем се амортизираат според пократкиот од проценетиот работен век на средството или според наем периодот, ако не постои реална сигурност дека Друштвото ќе стекне сопственост над средството до крајот на наем периодот. Друштвото нема класифицирани средства во оваа категорија.

Исплатите на оперативен наем се признаваат како трошок на правопропорционална основа во текот на наем периодот. Поврзаните трошоци како што се трошоци за одржување и осигурување се признаваат во периодот на нивното настанување.

Друштвото се јавува како закупец и генерира трошоци од оперативен наем во 2022-та година.

Друштвото како закуподавач

Наемот каде Друштвото суштински ги задржува сите ризици и бенифиции од сопственоста на средството се класифицира како оперативен наем. Иницијалните директни трошоци кои се јавуваат при договорите за оперативен наем во извештај за финансиска состојба се презентираат како одложени трошоци и се признаваат како добивки/загуби во текот на наем периодот на иста основа како приход од наемнини. Непредвидените наемнини се признаваат како приход во периодот во кои се јавиле. Однапред платените наемнини се признаваат како одложен приход.

Друштвото се јавува како закуподавач и генерира приходи од оперативен наем.

3.20 Тековен и одложен данок од добивка

Данок на добивка се пресметува согласно одредбите на релевантните законски прописи во Република Северна Македонија. Плаќањето на месечниот данок се врши аконтативно. Крајниот данок по стапка од 10% се пресметува на основа на остварената добивка зголемена за непризнаени расходи и намалена за даночен кредит од претходен период (2021 година: исто)

Даночните обврзници кои ќе вршат исплати на акумулирани добивки остварени во периодот од 2009 до 2013 година за дивиденди и други распределби од добивката имаат обврска да пресметаат и платат данок на добивка.

Одложениот данок од добивка се евидентира во целост, користејќи ја методата на обврска, за времените разлики кои се јавуваат помеѓу даночната основа на средствата и обврските и износите по кои истите се евидентирани за целите на финансиското известување. При утврдување на одложениот данок од добивка се користат тековните важечки даночни стапки.

Одложениот данок од добивка се товари или одобрува во тековните добивки или загуби, освен доколку се однесува на ставки кои директно го третираат или одобруваат капиталот, во кој случај одложениот данок се евидентира исто така во капиталот.

Одложените даночни средства се признаваат во обем во кој постои веројатност за искористување на времените разлики наспроти идната расположлива оданочлива добивка.

Со состојбата на 31 декември 2022 година, Друштвото нема евидентирано одложени даночни средства или обврски, бидејќи не постојат временни разлики на овие датум.

3.3. ЗНАЧАЈНИ СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ – (ПРОДОЛЖУВА)**3.21 Резервирања**

Резервирање се признава кога Друштвото има тековна обврска како резултат на настан од минатото и постои веројатност дека ќе биде потребен одлив на средства кои вклучуваат економски користи за подмирување на обврската, а воедно ќе биде направена веродостојна проценка на износот на обврската. Резервирањата се проверуваат на секој датум на Извештајот за финансиска состојба и се корегираат со цел да се рефлектира најдобрата тековна проценка. Кога ефектот на времената вредност на парите е материјален, износот на резервирањето претставува сегашна вредност на трошоците кои се очекува да се појават за подмирување на обврската. Резервирања не се признаваат за идни загуби од работење.

3.22 Распределба на дивиденди

Дивидендите се признаваат како обврска и се одземаат од капиталот во периодот во кој се одобрени од страна на Собрание на акционери. Дивидендите за годината што се прогласуваат по дата на изготвување на Извештајот за финансиската состојба, се обелоденуваат како настан по дата на Извештајот за финансиска состојба.

3.23 Превземени и неизвесни обврски

Неизвесни обврски се објавуваат доколку постои веројатност за одлив на средства кои вклучуваат економски користи. Со состојба на 31.12.2022 година Друштвото има неизвесни обврски во однос на недвижностите дадени под хипотека како гаранција за отплата на позајмица со камата према Охридска Банка АД Охрид и Прокредит Банка АД Скопје (Види Белешка 24).

Исто така, неизвесни средства не се евидентирани во финансиските извештаи, но се објавуваат кога постои веројатност за прилив на економски користи. Износот на неизвесна загуба се евидентира како резервирање доколку е веројатно дека идните настани ќе потврдат постоење на обврска на денот на Извештајот за финансиска состојба и кога може да се направи разумна проценка на износот на загубата.

3.24 Трансакции со поврзани субјекти

Поврзани субјекти се оние каде едниот субјект го контролира другиот субјект или има значајно влијание во донесувањето на финансиските и деловните одлуки на другиот субјект. Друштвото нема трансакции со поврзани страни, бидејќи нема вложување во подружници и други друштва и нема значајно влијание во донесување на деловни одлуки во други субјекти.

3.25 Настани по датумот на известување

Настаните по датумот на известување кои обезбедуваат дополнителни информации во врска со состојбата на Друштвото на денот на Извештајот за финансиска состојба (настани за кои може да се врши корегирање) се рефлектирани во финансиските извештаи. Настаните по датумот на известување за кои не може да се врши корегирање се прикажуваат во белешките во случај кога се материјално значајни.

4. ФИНАНСИСКИ РИЗИЦИ И УПРАВУВАЊЕ СО ИСТИТЕ

Фактори на финансиски ризици

Деловните активности на Друштвото се изложени на различни ризици од финансиски карактер, вклучувајќи ризик од кредитирање и ризиците поврзани со ефектите од промените во девизните курсеви и каматните стапки. Управувањето со ризици на Друштвото се фокусира на непредвидливоста на пазарите и се стреми кон минимализирање на потенцијалните негативни ефекти врз успешноста на деловното работење на Друштвото.

Управувањето со ризици на Друштвото го врши Раководството, врз основа на претходно одобрени писмени политики и процедури кои го опфаќаат целокупното управување со ризици, како и специфичните подрачја, како што се ризикот од курсни разлики, ризикот од каматни стапки, ризикот од кредитирање, употребата на вложувањата и пласманите на вишокот ликвидни средства.

4.1 Кредитен ризик

Основните финансиски средства на Друштвото се парични средства во банки и побарувања од купувачите кои ја претставуваат максималната изложеност по основ на кредитен ризик.

Друштвото е изложено на кредитен ризик во случај кога неговите купувачи нема да бидат во состојба да ги исполнат своите обврски за плаќање.

Друштвото има политики со цел да се обезбеди дека продажбата на готовиот производ се врши на клиенти со соодветна кредитна историја. Друштвото има политики кои го ограничуваат износот на кредитната изложеност на неговите клиенти.

За избегнување на овој вид ризик Друштвото има своја деловна политика која ја спроведува преку соодветна служба која ги контролира наплатите, спроведува компензации со купувачите покренување на судски спорови, вонсудски спогодби и слично, со истовремена примена на соодветни мерки за спречување на продолжување на роковите за наплата на побарувањата.

Изложеност на друштвото на кредитен ризик во најголем дел се однесуваат на побарувања од купувачите и други побарувања. Кај Друштвото не постои материјално значајна концентрација на кредитен ризик поради ограничување на соработка и избор на клиенти со солидна кредитна историја и нивна дисперзија во различни региони од земјата и пошироко во регионот

Евидентираната вредност на финансиските средства признаени на датата на извештајот на финансиската состојба, кои се прикажани во следната табела:

	2022 (000 мкд)	2021 (000 мкд)
Класи на финансиски средства-евидентирана вредност		
Краткорочни финансиски вложувања	-	-
Побарувања од купувачи и ост.побарувања	20.368	29.845
Парични средства и еквиваленти	30.495	3.015
	50.863	32.860

4.2 Ризик од ликвидност

Претпазливо управување со ризик од ликвидност имплицира одржување на доволно готовина и ликвидни хартии од вредност, потоа расположливост на извори на средства преку соодветно обезбедување на кредити и можност за навремена наплата на износите на побарувања од купувачи во рамките на договорените услови. Како резултат на динамичниот карактер на дејноста на Друштвото, Раководството настојува да обезбеди флексибилни извори на средства преку расположливи кредитни линии.